

Karen Blixen

De blå øjne (1960)

De blå øjne

For 150 år siden levede der i Helsingør en ung skipper, som var meget forelsket i sin unge smukke kone. Da lykken nu i tidens løb stod hans flid og snildhed bi, og han fik sit eget skib, opkaldte han det efter hende: »Den smukke Sofie«. Og han fik en billedskærer i Dragør til at skære ham en galionsfigur til skibet, så lig den virkelige Sofie som han kunne gøre den, malet rosa og himmelblå, – efter hendes egen søndagskjole, som han året før havde bragt hjem til hende fra Spanien, og med de lange krøllede lokker, som den unge skippermadam selv om dagen skjulte under en ærbar lille hvid kappe, bølgende bagud som om vinden legede med dem, og forgyldt med ægte bladguld.

Han var meget stolt af og glad over sin galionsfigur og talte om den til sin kone. »Er hun ikke dejlig?« sagde han. »Bestandig lidt forud for mig selv træder hun den blå bølge som i en dans. Hun ler ind i snestormen og blinker ikke i det salte havskum. Skulle jeg

نظمت

nogensinde være bange for at følge efter hende? Jeg har set hende med en måge på hovedet.« Men hans kone var skinsyg på galionsfiguren. »Sådan er mænd,« sagde hun. »De piger, som vender ryggen til dem, og som ikke gider sætte deres hår op, men lader det
5 flyve efter dem, dem tænker de på, og dem taler de om. Men deres honnette koner, som går hjemme og gør forårsrent i stuerne, dem forstår de slet ikke.« »Oh, min bedste lille ven i verden,« sagde han, »hvad skulle jeg vel stille op med en kone som jeg forstod? Jeg elsker hende, fordi hun ligner dig, og jeg elsker dig, fordi du lig-
10 ner hende. En sømand har et stort, groft hjerte, som han har en stor, grov næve, det kan nemt rumme to smukke piger på én gang. Ja, det kan rumme alle verdens piger, og velsigne jer dertil, fordi I er så glatte og lette og nette. Men så velsigner jeg også dig, fordi du har sådan et lille bitte bitte hjerte, at det ikke har plads til mere
15 end én mand, ja ikke en gang til en hel mand, men noget af ham vil altid stikke udenfor, og så sukker du og siger: »Hvorfor skal han dog også have det og det?« Men du ved dog godt, at når jeg vil have et kys, kommer jeg hjem til Helsingør. Og mens vi nu taler om at kysse og den slags, – kan du lide at blive kysset?« »Det er
20 også et spørgsmål at gøre sin kone,« sagde hun, »og du forstår mig slet ikke.«

Nu hændte det at skipperen, da han sejlede på Ostindien, fik held til at redde en gammel indisk konge på et ørige fra onde og
25 forræderiske stormænds anslag, og at føre ham i sikkerhed til hans datters og svigersøns befæstede borg på en anden ø. Og da nu den gamle konge igen følte sig omgivet af folk, der elskede ham, takkede han med glædestårer i øjnene sin redningsmand for hans bistand og lod ham til belønning overrække to sjældne og kostbare
30 safirer, så blå, klare og dybe som det indiske ocean. Disse to juveler fik den unge dronning, på skipperens bøn, sin juveler til at sætte ind i galionsfigurens træansigt som to blå øjne. Nu blev den unge skipper først rigtig hjertens fornøjet med sin »smukke Sofie«. »Fra nu af,« sagde han til sig selv, »har hun også min kones øje!«
35 Og da han kom hjem til Helsingør, viste han straks sin kone de blå øjne.

»Nu først er hun som hun skal være,« sagde han. »Se, hvor hendes øjne stråler. Med dem har hun, på hjemrejsen, set flyvefiskene springe forbi på en fods afstand og stirret mod fuldmånen, der stod både oppe på himlen og nede i søen.« »Det ligner da ikke noget at
5 bruge ædelstene på den måde,« sagde hans smukke kone, »Det var meget bedre at du gav mig dem til et par ørenringe.« »Min skat, min sukkertop,« svarede han hende. »Bed mig om hvad du vil i verden, men bed mig ikke om det, for jeg kan ikke gøre det.« »Du forstår mig slet ikke,« sagde hun.

10 Nu turde den unge smukke skippermadam ikke mere bede sin mand om de blå sten. Men hun tænkte på dem hver dag og så sig tit i spejlet, idet hun forestillede sig hvor godt de ville have klædt hende, hvis de havde siddet i hendes øren. Aftenen inden hendes mand igen skulle afsted, denne gang til Guldkysten, gav Skipperforeningen i Helsingør et gilde for ham. Og mens han der sang og var lystig med sine gamle og unge fæller, gik hans kone med en
15 lygte i hånden ned til havnen, hvor hun havde sat Helsingørs glarmester stævne, og hun holdt der lygten for glarmesteren, mens han tog safirerne ud af galionsfigurens øjenhuler og satte to stykker blåt glas ind i stedet for. Men safirerne selv lagde hun i en lille æske og stak æsken i lommen på sit underskørt. Hendes mand var næste morgen endnu lidt søvndrukken, han lagde ikke mærke til nogen forandring, men kyssede sin kone kærligt farvel og vinkede fra sit dæk til hende, så længe hun vinkede til ham. Og da han var
20 rejst bort, fik den smukke Sofie guldsmeden til at indfatte de blå sten i et par ørenringe.

Men efter nogen tids forløb mærkede skipperkonen, at hendes syn ikke længere var så godt som før, men fra dag til dag blev mindre klart. Intet, hverken gulv eller vægge, syntes længere helt fast,
30 men alt gyngede op og ned, og store mørke pletter svømmede til alle sider forbi hendes blik. Til at begynde med gjorde hun sig ikke bekymringer derved, men da hun en dag ikke kunne træde sin synål, blev hun forskrækket, og efter endnu nogle dage opsøgte hun en gammel finnekone i byen og bad hende om råd.

35 Denne ældgamle kone sad igen i Helsingør, efter at for næsten

hundrede år siden kong Frederik V. ved sin tronbestigelse havde ønsket at lade alle sine to rigers undersåtter stede for sit ansigt og havde sendt bud også efter dem, der boede allerlængst mod nord, så at han kunne lære deres klædedragt, sæder og sange at kende.

5 Hendes egen fader havde været den Anfin*, som de kaldte Ganfin, og som solgte søfolk god vind i en sæk. Løste man den første knude på sækken, fik man en frisk og munter brise, der fyldte skibets sejl så at det løb ad havfladen som i en dans, løste man den anden knude, fik man en strygende kuling, der satte skum på bølgerne, og løste man den tredje, fik man en brølende storm, der lod
10 det knirke i sejl og bord og fejede skibet op og ned af sorte bølgedale, gennem Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, lige ind i Øresund forbi det grå Kronborg Slot. Men konen selv, hans datter, kendte til urter, lægemidler og besværgelser.

15 Hun forsøgte nu i nogen tid at kurere skippermadammens øjne og behandlede dem både med øjenvande og med balsam. Men intet af hendes midler virkede, og til slut rystede hun på hovedet og sagde: »Jeg ser at jeg ikke kan hjælpe dig, og at alt hvad jeg forsøger mig med vil gøre dig mere skade end gavn. Thi de magter,
20 som vi har kaldt til hjælp, har slået sig sammen med dem som vi ville til livs. De formener, tror jeg, at her er en uret blevet gjort dem alle. Det vil blive ringere og ringere med dit øjesyn, og inden længe vil du være ganske blind.«

25 Den ulykkelige unge kone brast da i gråd, store tårer trillede ud af hendes halvblinde blå øjne. »Oh, Gud give,« råbte hun, »at 'Den smukke Sofie' var hjemme igen i Helsingørs Havn, så at jeg kunne tage glasstumperne ud og sætte de to ædelstene ind, hvor de hører til!« Hun greb den gamle finnekones runkne sorte hånd. »Oh, gode Sunniva,« sagde hun. »Hold min hånd fast og før mig ned til
30 havnen, og meld mig der at du mod himlen ser det velsignede tegn: et sejl og min mand komme tilbage til mig. Før hans skib og ham selv i mine arme igen, så jeg kan sige ham at han fra nu af frit må fylde sit store kærlige hjerte, således som han, når han tog mig om brystet, kærligt fyldte sin store hånd.«

35 Men skibet kom ikke tilbage. I stedet kom der brev fra konsulen i

* Anfin: finne

Porto i Portugal, som underrettede folk i Helsingør om, at det ud for hans by var gået til bunds med mand og mus. Og det var en højst mærkelig og uforklarlig omstændighed, skrev konsulen, at det midt på dagen, mens solen stod højt, var løbet lige ind i en stejl klippe, der ragede højt op af søen.

...

فیضان